

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Данила Галицького
КАФЕДРА ГІГІЄНИ ТА ПРОФІЛАКТИЧНОЇ ТОКСИКОЛОГІЇ ФПДО

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор з науково-педагогічної роботи
проф. М.Р. Гжегоцький

2020 р.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ЗАГАЛЬНА ГІГІЄНА”
ДЛЯ ЛІКАРІВ-ГІГІЄНІСТІВ
ШИФР СПЕЦІАЛЬНОСТІ: 22.45.4
(СТАЖУВАННЯ - 1 місяць)**

Кількість навчальних годин: лекцій - 20, семінарські заняття - 30,
практичні заняття - 42, самостійна робота - 36,
додаткові програми – 22. Разом – 150 годин.
Кредити ECTS – 5,0.

Обговорено та ухвалено
на методичному засіданні кафедри
гігієни та профілактичної токсикології ФПДО
протокол № 2
від 08 вересня 2020 р.
Завідувачка кафедри
доц. Лотоцька-Дудик У.Б.

Затверджено
методичною комісією ФПДО
протокол № 2
від 10 вересня 2020 р.
Голова методичної комісії
доц. Січора О.Є.

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Данила Галицького
КАФЕДРА ГІГІЄНИ ТА ПРОФІЛАКТИЧНОЇ ТОКСИКОЛОГІЇ ФПДО

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор з науково-педагогічної роботи
проф. М.Р. Гжегоцький

“ ___ ” _____ 2020 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ЗАГАЛЬНА ГІГІЄНА”
ДЛЯ ЛІКАРІВ-ГІГІЄНІСТІВ
ШИФР СПЕЦІАЛЬНОСТІ: 22.45.4
(СТАЖУВАННЯ - 1 місяць)

Кількість навчальних годин: лекцій - 20, семінарські заняття - 30,
практичні заняття - 42, самостійна робота - 36,
додаткові програми – 22. Разом – 150 годин.
Кредити ECTS – 5,0.

Обговорено та ухвалено
на методичному засіданні кафедри
гігієни та профілактичної токсикології Ф П Д О
протокол № 2
від “08” вересня 2020 р.
Завідувачка кафедри
доц. Лотоцька-Дудик У.Б.

Затверджено
методичною комісією ФПДО
протокол № 2
від “10” вересня 2020 р.
Голова методичної комісії
доц. Січкоріз О.Є.

Програму навчальної дисципліни склала Крупка Н.О. - кандидат медичних наук, доцент кафедри гігієни та профілактичної токсикології ФПДО ЛНМУ імені Данила Галицького.

Рецензент:

Кузьмінов Б.П. - доктор медичних наук, професор, директор НДІЕГ.

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Цикл стажування “Загальна гігієна” проводиться з метою поглиблення й удосконалення професійних знань, умінь і навичок лікарів-гігієністів, а також з метою надання допомоги слухачам у підготовці до атестації, визначення рівня їх теоретичної і практичної підготовки відповідно до вимог “Кваліфікаційної характеристики фахівця за спеціальністю “Загальна гігієна” другої, першої та вищої категорії.

Програму навчальної дисципліни складено на основі “Навчального плану та уніфікованої програми передатестаційного циклу зі спеціальності “Загальна гігієна” і побудовано за принципом створення окремих навчальних блоків (курсів), кожний з яких є одним з розділів програми. Навчальний план циклу стажування містить 9 курсів (розділів). Кожний курс являє собою закінчену частину навчальної програми з чітко визначеною метою і конкретним обсягом теоретичної та практичної інформації, вміщеної в одній або декількох темах лекційних, семінарських і практичних занять. Окремі теми складаються з елементів, кожний елемент містить вузькопрофільну інформацію, конкретне теоретичне або практичне питання. Такий поділ сприяє більш повному засвоєнню матеріалу з основних розділів програми. За додатковими програмами проводяться заняття з суміжних дисциплін: військової і медицини катастроф, клінічної імунології, інфекційних хвороб.

Для перевірки знань слухачів здійснюється базовий і заключний комп’ютерний контроль з використанням спеціальної програми, ліцензованої МОЗ України, а також рубіжний контроль засвоєння кожного курсу (розділу). Вивчення усіх циклів завершується заключним іспитом.

Слухачі, які успішно склали іспит, отримують свідоцтво встановленого зразка з рекомендацією про присвоєння відповідної кваліфікаційної категорії.

2. РОБОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ЦИКЛУ СТАЖУВАННЯ “ЗАГАЛЬНА ГІГІЄНА”

Термін навчання – 1 місяць,
кількість навчальних годин – 150

Код курсу	Назва курсу (розділу)	Кількість навчальних годин				
		Лекції	Семінари	Практичні заняття	Самостійна робота	Разом
1	Теоретичні основи профілактичної медицини – гігієни	2	4	2	6	14
2	Питання комунальної гігієни	8	8	12	8	36
3	Питання гігієни харчування	2	2	2	4	10
4	Питання гігієни праці	2	2	4	4	12
5	Питання гігієни дітей і підлітків	2	2	2	4	10
6	Питання гігієни лікувально-профілактичних закладів	–	2	2	2	6
7	Питання гігієни та токсикології пестицидів, агрохімікатів і полімерних матеріалів	2	2	6	4	14
8	Організація спостережень за санітарно-епідеміологічним благополуччям населення	–	–	6	-	6
9	Організація та проведення державної санітарно-епідеміологічної експертизи	2	2	6	4	14
10	Іспит	–	6	–		6
Разом за основною програмою		20	30	42	36	128
Додаткові програми						
11	Медична інформатика					6
12	Військова і медицина катастроф					8
13	Клінічна імунологія (СНІД)					4
14	Інфекційні хвороби (ВГ)					4
Разом за додатковими програмами						22
Усього		20	30	42	42	150

Завідувачка кафедри – к. м. н., доц.
Лотоцька-Дудик У. Б.

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	К-сть год
Розділ I. Теоретичні основи профілактичної медицини – гігієни		
1	Теоретичні основи, проблеми та задачі загальної гігієни як галузі медичної науки та практики охорони здоров'я на сучасному етапі. Питання парадоксальної токсичності та гормезису.	2
Розділ II. Питання комунальної гігієни		
2	Актуальні проблеми контролю за станом атмосферного повітря	2
3	Актуальні проблеми контролю за якістю питної води	2
4	Актуальні проблеми контролю за забрудненням ґрунтів	2
5	Актуальні проблеми оцінки впливу фізичних факторів на здоров'я населення	2
Розділ III. Питання гігієни харчування		
6	Актуальні проблеми оцінки впливу харчових чинників на здоров'я населення. Мікроелементози.	2
Розділ IV. Питання гігієни праці		
7	Актуальні проблеми оцінки впливу виробничих чинників на здоров'я працюючих	2
Розділ V. Питання гігієни дітей і підлітків		
8	Актуальні проблеми оцінки впливу чинників життєдіяльності на здоров'я дітей і підлітків	2
Розділ VII. Питання гігієни та токсикології пестицидів, агрохімікатів і полімерних матеріалів		
9	Актуальні проблеми в галузі гігієни та токсикології пестицидів, мінеральних добрив і полімерних матеріалів	2
Розділ IX. Організація та проведення державної санітарно-епідеміологічної експертизи		
10	Актуальні проблеми державної санітарно-епідеміологічної експертизи	2
	Разом	20

Завідувачка кафедри – к. м. н., доц.
Лотоцька-Дудик У. Б.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	К-сть год
Розділ I. Теоретичні основи профілактичної медицини - гігієни		
1	Методологічні, методичні основи вивчення й оцінки потенційного ризику впливу чинників довкілля на здоров'я населення. Профілактична токсикологія. Принципи та методи гігієнічного нормування шкідливих хімічних речовин у різних об'єктах довкілля. Профілактика гострої респіраторної COVID-19.	2
Розділ II. Питання комунальної гігієни		
2	Методи контролю за станом атмосферного повітря.	2
3	Методи контролю за станом водних об'єктів і водопостачанням населених пунктів	2
4	Методи контролю за житловими та громадськими будівлями	2
5	Методи контролю за станом ґрунтів	2
6	Методи контролю за очищенням населених пунктів. Способи поводження з токсичними відходами	4
Розділ III. Питання гігієни харчування		
7	Якість і безпечність харчових продуктів. Методика розслідування випадків харчових отруєнь	2
Розділ IV. Питання гігієни праці		
8	Сучасна гігієнічна класифікація праці. Критерії і методи оцінки важкості, напруженості, шкідливості та небезпечності праці	2
9	Організація розслідування випадків професійних захворювань і отруєнь на виробництві. Аналіз захворюваності та травматизму працюючих	2
Розділ V. Питання гігієни дітей і підлітків		
10	Методи контролю за дитячими дошкільними, шкільними та позашкільними закладами. Гігієнічні вимоги до харчування дітей і підлітків	2
Розділ VI. Питання гігієни лікувально-профілактичних закладів		
11	Методи контролю за станом лікувально-профілактичних закладів	2
Розділ VII. Питання гігієни та токсикології пестицидів, агрохімікатів і полімерних матеріалів		
12	Методи контролю за виготовленням, транспортуванням, зберіганням і застосуванням пестицидів, агрохімікатів і полімерних матеріалів	6

Розділ VIII. Організація спостережень за санітарно-епідеміологічним благополуччям населення

13	Основні документи, що регламентують санітарно-епідеміологічне благополуччя населення. Організація лабораторних досліджень факторів навколишнього середовища	6
----	---	---

Розділ IX. Організація та проведення державної санітарно-епідеміологічної експертизи

14	Особливості проведення державної санітарно-епідеміологічної експертизи об'єктів різного призначення	6
	Разом	42

Завідувачка кафедри – к. м. н., доц.
Лотоцька-Дудик У. Б.

5. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	К-сть год
Розділ I. Теоретичні основи профілактичної медицини - гігієни		
1	Вступна конференція. Ознайомлення з кафедрою та порядком проходження циклу стажування. Теоретичні основи гігієни та профілактичної медицини.	2
2	Питання парадоксальної токсичності та гормезису у токсикології.	2
Розділ II. Питання комунальної гігієни		
3	Сучасні вимоги до стану атмосферного повітря	2
4	Сучасні вимоги до якості води джерел водопостачання та питної води	2
5	Сучасні вимоги до стану ґрунтів	2
6	Гігієнічні аспекти очищення міських і сільських поселень від твердих і рідких побутових відходів. Поводження з промисловими відходами залежно від класу їх токсичності	2
Розділ III. Питання гігієни харчування		
7	Основи раціонального, лікувального (дієтичного) і лікувально-профілактичного харчування. Мікроелементози.	2
Розділ IV. Питання гігієни праці		
8	Виробничі шкідливості та професійні захворювання. Організація попередніх і періодичних медичних оглядів працівників різних професій	2
Розділ V. Питання гігієни дітей і підлітків		
9	Методи дослідження й оцінки здоров'я та фізичного розвитку дітей і підлітків	2
Розділ VI. Питання гігієни лікувально-профілактичних закладів		
10	Гігієнічні вимоги до санітарно-протиепідемічного режиму лікувально-профілактичних закладів. Гігієна праці та професійні шкідливості медичних працівників різного профілю	2
Розділ VII. Питання гігієни та токсикології пестицидів, агрохімікатів і полімерних матеріалів		
11	Токсиколого-гігієнічна оцінка пестицидів, агрохімікатів і полімерних матеріалів	2
Розділ IX. Організація та проведення державної санітарно-епідеміологічної експертизи		
12	Організаційні та методичні основи державної санітарно-епідеміологічної експертизи	2
Розділ X. Заключний іспит		
13	Іспит	6
	Разом	30

З а в і д у в а ч к а к а ф е д р и - к . м . н . , д о ц .

Лотоцька-Дудик У. Б.

6. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	К-сть год
Розділ I. Теоретичні основи гігієни та профілактичної медицини		
1	Методологічні, методичні основи вивчення й оцінки потенційного ризику впливу чинників довкілля на здоров'я населення. Питання профілактики гострої респіраторної COVID-19.	2
2	Питання парадоксальної токсичності та гормезису.	2
3	Принципи та методи гігієнічного нормування шкідливих хімічних речовин у повітрі робочої зони й атмосферному повітрі, у воді, ґрунті та харчових продуктах.	2
Розділ II. Питання комунальної гігієни		
4	Методи контролю за станом атмосферного повітря	2
5	Методи контролю за станом водних об'єктів і водопостачанням населених пунктів	2
6	Методи контролю за станом ґрунтів	2
7	Методи контролю за житловими та громадськими будівлями	2
Розділ III. Питання гігієни харчування		
8	Методи контролю за якістю та безпечністю харчових продуктів	2
9	Методика розслідування випадків харчових отруєнь	2
Розділ IV. Питання гігієни праці		
10	Методи оцінки важкості, напруженості, шкідливості та небезпечності праці	2
11	Методи розслідування випадків професійних захворювань і отруєнь на виробництві	2
Розділ V. Питання гігієни дітей і підлітків		
12	Методи контролю за дитячими дошкільними закладами	2
13	Методи контролю за шкільними та позашкільними закладами	2
Розділ VI. Питання гігієни лікувально-профілактичних закладів		
14	Методи контролю за станом лікувально-профілактичних закладів. Гігієнічні аспекти профілактики внутрішньолікарняних інфекцій	2

Розділ VII. Питання гігієни та токсикології пестицидів, агрохімікатів і полімерних матеріалів

15	Методи контролю вмісту пестицидів і агрохімікатів в об'єктах довкілля	2
16	Методи контролю за виготовленням і застосуванням полімерних матеріалів	2

Розділ IX. Організація та проведення державної санітарно-епідеміологічної експертизи

17	Основні вимоги до проведення державної санітарно-епідеміологічної експертизи	2
18	Особливості проведення державної санітарно-епідеміологічної експертизи об'єктів різного призначення	2
	Разом	36

Завідувачка кафедри – к. м. н., доц.
Лотоцька-Дудик У. Б.

7. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ЛІКАРЯ ІЗ ЗАГАЛЬНОЇ ГІГІЄНИ ВІДПОВІДНО ДО КВАЛІФІКАЦІЙНИХ ВИМОГ

№ з/п	Перелік практичних навичок	Кваліфікаційна категорія		
		друга	перша	вища
1	Оцінка санітарно-епідеміологічної ситуації з встановленням пріоритетних чинників несприятливого впливу на здоров'я населення та працюючих	–	+	+
2	Оцінка гігієнічної ефективності запланованих заходів	–	+	+
3	Організація лабораторно-інструментального контролю за об'єктами народного господарства та станом об'єктів навколишнього середовища	+	+	+
4	Проведення санітарного обстеження об'єктів комунального господарства, торгівлі, громадського харчування, харчової промисловості, промислових об'єктів, дитячих та лікувально-профілактичних закладів	+	+	+
5	Розроблення річних і оперативних планів роботи	+	+	+
6	Розроблення гігієнічних рекомендацій з оздоровлення стану навколишнього середовища, умов праці, побуту і відпочинку	–	+	+
7	Розроблення проектів організаційно-розпоряджувальних та інструктивно-методичних документів із санітарно-епідеміологічних питань	–	+	+
8	Розроблення пропозицій щодо вдосконалення діяльності служби профілактичної медицини	–	–	+
9	Підготовка окремих матеріалів для розгляду у громадських і державних установах	+	+	+
10	Здійснення санітарно-просвітницької роботи серед населення та працюючих	+	+	+
11	Аналіз результатів санітарних обстежень, лабораторних досліджень, розслідувань спалахів гострих кишкових захворювань, харчових отруєнь тощо	+	+	+
12	Аналіз причинно-наслідкових зв'язків між станом довкілля та здоров'я населення	–	–	+
13	Аналіз річних та оперативних планів і звітів	–	–	+
14	Ведення обліково-оперативної та звітної документації	+	+	+

8. КВАЛІФІКАЦІЙНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФАХІВЦІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ "ЗАГАЛЬНА ГІГІЄНА"

ЗАВДАННЯ ТА ОBOB'ЯЗКИ. Керується чинним законодавством України про охорону здоров'я, нормативно-правовими актами, що визначають діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я, санітарним законодавством.

Аналізує санітарно-епідеміологічну ситуацію, виявляє пріоритетні фактори несприятливої дії на здоров'я та здійснює дієві заходи.

Організовує лабораторно-інструментальний контроль за об'єктами народного господарства.

Розробляє та впроваджує гігієнічне нормування шкідливих речовин і методи контролю за ними.

Проводить санітарне обстеження об'єктів комунального господарства, торгівлі, громадського харчування, харчової промисловості, промислових об'єктів, дитячих та лікувально-профілактичних закладів у формі запобіжного та поточного санітарного нагляду.

Аналізує результати санітарних обстежень, лабораторних досліджень, розслідувань спалахів гострих кишкових захворювань і харчових отруєнь, робить кваліфіковані висновки.

Розробляє гігієнічні рекомендації з оздоровлення умов праці, побуту і відпочинку, організовує та контролює їх виконання.

Планує роботу та проводить аналіз її результатів. Веде лікарську документацію.

Керує роботою середнього медичного персоналу.

Бере активну участь у поширенні медичних знань серед населення.

Постійно удосконалює свій професійний рівень.

ПОВИНЕН ЗНАТИ: чинне законодавство про охорону здоров'я та нормативні документи, що регламентують діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я, основи права в медицині; організацію служби профілактичної медицини; права, обов'язки та відповідальність лікаря із загальної гігієни; гігієнічні вимоги до факторів навколишнього середовища, будівель, пестицидів, полімерних, синтетичних матеріалів, препаратів побутової хімії та інше; специфічні для гігієни методи дослідження та контролю факторів навколишнього середовища і здоров'я населення; методичні підходи до виявлення зв'язку між станом здоров'я та факторами навколишнього середовища; медичну статистику, загальну та спеціальні гігієни, суміжні дисципліни; правила оформлення медичної документації; передові інформаційні та Інтернет технології; сучасну наукову літературу та науково-практичну періодику за фахом, методи її аналізу та узагальнення.

КВАЛІФІКАЦІЙНІ ВИМОГИ

Лікар із загальної гігієни **II кваліфікаційної категорії:** повна вища освіта (спеціаліст, магістр) за напрямом підготовки “Медицина”, спеціальністю “Медико-профілактична справа”. Спеціалізація за фахом “Загальна гігієна” (інтернатура, курси спеціалізації). Підвищення кваліфікації (курси удосконалення, стажування, передатестаційні цикли тощо). Наявність сертифіката лікаря-спеціаліста та посвідчення про присвоєння (підтвердження) II кваліфікаційної категорії з цієї спеціальності. Стаж роботи за фахом понад 5 років.

Лікар із загальної гігієни **I кваліфікаційної категорії:** повна вища освіта (спеціаліст, магістр) за напрямом підготовки “Медицина”, спеціальністю “Медико-профілактична справа”. Спеціалізація за фахом “Загальна гігієна” (інтернатура, курси спеціалізації). Підвищення кваліфікації (курси удосконалення, стажування, передатестаційні цикли тощо). Наявність сертифіката лікаря-спеціаліста та посвідчення про присвоєння (підтвердження) I кваліфікаційної категорії з цієї спеціальності. Стаж роботи за фахом понад 7 років.

Лікар із загальної гігієни **вищої кваліфікаційної категорії:** повна вища освіта (спеціаліст, магістр) за напрямом підготовки “Медицина”, спеціальністю “Медико-профілактична справа”. Спеціалізація за фахом “Загальна гігієна” (інтернатура, курси спеціалізації). Підвищення кваліфікації (курси удосконалення, стажування, передатестаційні цикли тощо). Наявність сертифіката лікаря-спеціаліста та посвідчення про присвоєння (підтвердження) вищої кваліфікаційної категорії з цієї спеціальності. Стаж роботи за фахом понад 10 років.

Завідувачка кафедри - к. м. н., доц.
Лотоцька-Дудик У. Б.

РЕЦЕНЗІЯ

НА ПРОГРАМУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЦИКЛУ СТАЖУВАННЯ “ЗАГАЛЬНА ГІГІЄНА”

Тематика циклу стажування “Загальна гігієна” включає 20 годин лекційного курсу, 30 години семінарських занять, у т.ч. 6 годин іспит, 42 години практичних занять та 36 години самостійної роботи з основних розділів програми. Тривалість циклу стажування 4 тижні, разом 150 годин.

Тематика занять відповідає вимогам до навчального плану та програми циклу стажування, охоплює найважливіші теоретичні та практичні питання для лікарів із загальної гігієни лабораторних центрів МОЗ України, територіальних управлінь Держпраці та Держсанепідслужби України.

Робоча навчальна програма передбачає також заняття з суміжних дисциплін: медичної інформатики та комп’ютерного контролю знань – 6 годин, військової і медицини катастроф – 6 годин, клінічної імунології (СНІД) – 4 години, інфекційних хвороб (ВГ) — 4 години.

Робоча навчальна програма сприятиме підвищенню професійної компетентності слухачів циклів стажування із загальної гігієни та може бути впроваджена в навчальний процес кафедри гігієни та профілактичної токсикології ФПДО ЛНМУ імені Данила Галицького.

Рецензент –
директор НДІЕП,
доктор медичних наук, професор,

Кузьмінов Б.П.